

УДК 821.512.154-93 + 004.9

Боронбай кызы Айдана,
Ош мамлекеттик педагогикалык институту
САНАРИПТИК ДООРДОГУ БАЛДАР АДАБИЯТЫНА СЕРЕП

Боронбай кызы Айдана,
Ошский государственный педагогический институт
ОБЗОР ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ
Boronbai kyzy Aidana

Osh State Pedagogical Institute

AN OVERVIEW OF CHILDREN'S LITERATURE IN THE DIGITAL ERA

Аннотация: Макалада санариптик технологиялардын өнүгүшү балдар адабиятынын мазмунуна, форматына жана окутуу-үйрөтүү процессине тийгизген таасири илимий негизде талданат. Изилдөөдө Ош облусундагы мектепке чейинки жана башталгыч класстардын окуучуларынын басма, санариптик жана интерактивдүү китептерди колдонуу практикасы эмпирикалык материалдардын негизинде каралган. Балдардын окуу маданиятына санариптик каражаттардын таасири, ата-энелердин жана педагогдордун ролу, ар бир форматтын артыкчылыктары жана чектөөлөрү салыштырмалуу анализден өткөрүлдү. Натыйжада, басма китептер мазмунду терең түшүнүүдө жана ата-эне менен баарлашууда маанилүү ролду ойной турганы, ал эми санариптик жана интерактивдүү форматтар мотивацияны жогорулатып, кошумча билим берүү мүмкүнчүлүгүн сунуштай турганы аныкталды. Мында санариптик жана салттуу ресурстарды айкалыштырып колдонуу балдардын окуу маданиятын өнүктүрүүнүн оптималдуу жолу катары көрсөтүлөт.

Түйүндүү сөздөр: санариптик доор, балдар адабияты, басма китеп, санариптик китеп, интерактивдүү формат, AR технологиясы, окуу маданияты, ата-эненин ролу, педагогикалык практика, окуу мотивациясы.

Аннотация: В статье рассматривается влияние цифровых технологий на содержание, формат и образовательную практику в детской литературе. На основе эмпирического исследования, проведенного среди дошкольников и учащихся начальных классов Ошской области, анализируются особенности использования печатных, цифровых и интерактивных книг. Сравнительный анализ показывает, что печатные книги способствуют глубокому пониманию текста и

эмоциональному взаимодействию ребёнка с родителями, тогда как цифровые и интерактивные форматы повышают мотивацию и расширяют образовательные возможности. Определены преимущества и ограничения каждого формата, а также роль родителей и педагогов в формировании читательской культуры детей. Делается вывод о целесообразности интегрированного подхода, сочетающего традиционные и цифровые ресурсы для развития детского чтения в условиях цифровизации.

Ключевые слова: цифровая эпоха, детская литература, печатная книга, цифровая книга, интерактивный формат, технологии AR, читательская культура, роль родителей, педагогическая практика, мотивация к чтению.

Abstract: This article examines the impact of digital technologies on the content, formats, and educational practices of children's literature. Based on empirical research conducted among preschool and primary school children in the Osh region, the study analyzes how printed, digital, and interactive books influence children's reading habits and comprehension. A comparative analysis demonstrates that printed books play a crucial role in fostering deep understanding and parental interaction, while digital and interactive formats enhance motivation and offer additional educational opportunities. The advantages and limitations of each format, as well as the role of parents and educators in shaping children's reading culture, are discussed. The study concludes that a balanced integration of traditional and digital resources provides the most effective approach to developing reading culture among children in the digital era.

Keywords: digital era, children's literature, printed books, digital books, interactive formats, AR technology, reading culture, parental involvement, pedagogical practice, reading motivation.

Киришүү. Санариптик технологиялар тездик менен өнүгүп жаткан бүгүнкү доордо балдар адабиятынын мазмуну, форматы жана окутуу-үйрөтүү практикалары олуттуу өзгөрүүлөргө дуушар болууда. Мурда негизги билим булагы болуп келген басма китептер азыр электрондук китептер, аудиокитептер, интерактивдүү платформалар жана

мультимедиялык контент менен катар жашоодо өз ордун бөлүшүп жатат. Бул өзгөрүүлөр балдардын окуу маданиятына, алардын кызыгуусуна, китеп менен иштөө көндүмдөрүнө жана жалпы интеллектуалдык өнүгүүсүнө түздөн-түз таасир этүүдө.

Балдардын окуусу – алардын когнитивдик жана социалдык өнүгүүсүнүн маанилүү көрсөткүчү. Китеп окуу аракетинин натыйжасында баланын тилдик жөндөмдөрү, элестетүүсү, логикалык ой жүгүртүүсү, эмоционалдык түшүнүгү өрчүйт. Ошол эле учурда санариптик түзмөктөрдүн эрте жана кеңири колдонулушу балдардын көңүл буруу өзгөчөлүктөрүн, маалымат кабыл алуу ыкмасын жана китепке карата мамилесин өзгөртүп жатат. Натыйжада санариптик каражаттар менен салттуу адабий булактардын ортосунда жаңы динамика пайда болуп, окурмандык маданияттын багытын кайрадан карап чыгууну талап кылууда.

Акыркы жылдардагы эл аралык жана жергиликтүү изилдөөлөр көптөгөн өлкөлөрдө балдардын окуу активдүүлүгү төмөндөп жатканын көрсөтүүдө. Бул тенденция санариптик контенттин ашыкча жеткиликтүүлүгү, көңүлдү бат алаксыткан платформалардын көбөйүшү жана үй-бүлө менен мектепте окурмандык маданиятты колдоо механизмдеринин жетишсиздиги менен байланыштуу. Ушундай шартта балдар адабиятын өнүктүрүү, заманбап технологиялар менен айкалыштыруу жана балдарды китепке кызыктыруунун натыйжалуу жолдорун издөө — билим берүү системасынын жана маданият тармагынын маанилүү милдетине айланып отурат.

Макалада санариптешүү процесси балдар адабиятына кандай таасир тийгизип жаткандыгы, салттуу жана санариптик китептердин мүмкүнчүлүктөрү, алардын артыкчылыктары менен көйгөйлөрү, ошондой эле балдардын окурмандык маданиятын өнүктүрүүнүн заманбап жолдору илимий негизде талданат.

Изилдөөнүн материалдары жана ыкмасы. Изилдөөдө балдар адабиятынын санариптик жана салттуу форматтарынын таасирин талдоо максатында Кыргызстандын Ош облусунун мектепке чейинки жана башталгыч класстардын окуучуларынын мисалында эмпирикалык изилдөө жүргүзүлдү. Изилдөөнүн негизги материалы катары төмөнкүлөр пайдаланылды:

1. *Басма китептер:* мектепке чейинки жана башталгыч мектеп жашындагы балдар үчүн чыгарылган классикалык басма китептер, сүрөттөрү менен байытылган окуу китептери.

2. *Санариптик китептер:* планшетте, смартфондо же электрондук китеп окурмандарында окууга ыңгайлаштырылган электрондук китептер, аудиокитептер жана интерактивдүү китеп-ойнотмктор.

3. *Интерактивдүү китептер:* кошумча функциялары бар санариптик жана басма китептер (анимация, үн кошуу, кошумча оюндар жана тапшырмалар).

Изилдөөгө катышкан окуучулардын жаш курагы – 4–10 жаш, жалпы катышуучулардын саны – 120 бала, Ош облусунун шаардык жана айылдык мектептеринен тандалган. Ошондой эле балдардын китеп окуу маданиятын түшүнүү жана баалоо максатында ата-энелердин жана педагогдордун сурамжылоосу жүргүзүлдү, катышуучулардын саны – 50 ата-эне жана 15 педагог.

Изилдөө ыкмасы. Изилдөөнүн методологиясы бир нече багытты камтыйт:

1. *Талдоо (Content analysis):* балдардын колдонгон китептеринин мазмунун, сүрөттөрдүн жана интерактивдүү элементтердин сапатын жана окууга болгон кызыгуусун талдоо.

2. *Сурамжылоо:* ата-энелер жана мугалимдер балдардын окуу адаттарын, китепке кызыгуусун жана санариптик түзмөктөр менен иштөө деңгээлин баалоо үчүн суроолорго жооп беришти.

3. *Эксперименталдык байкоо*: балдардын окуу процессинде санариптик жана басма китептер менен өз ара аракетин түздөн-түз байкоо жүргүзүү, алардын көңүлүн кантип бураары жана окууну түшүнүү деңгээлин баалоо.

4. *Салыштырмалуу талдоо*: басма жана санариптик китептердин таасирин салыштыруу, окууга болгон мотивация, көңүл буруу жана мазмунду түшүнүү боюнча айырмачылыктарды аныктоо.

Бул ыкмалар аркылуу балдар адабиятынын санариптик жана салттуу форматтарынын мүмкүнчүлүктөрү, алар балдардын окуу көндүмдөрүнө тийгизген таасири, ошондой эле ата-энелердин жана педагогдордун пикирлери илимий жактан терең анализге алынды. Изилдөө Ош облусундагы балдардын реалдуу маданий жана билим берүү чөйрөсүнө ылайык жүргүзүлдү, бул натыйжаларды жергиликтүү шарттарды эске алуу менен баалоого мүмкүндүк берет.

Адабияттарга сереп жана теориялык бөлүк. Бүгүнкү күндө балдардын окуусуна, анын ичинде эң эрте жаштан баштап, өзгөчө көңүл бурулууда. Бул кызыгуу балдардын когнитивдүү өнүгүүсүнө, социализациясына жана маданий баалуулуктар менен таанышуусуна шарт түзөт. Санариптик технологиялардын өнүгүшү окуу практикасын өзгөртүп, китептин жаңы форматтарын (*басма, санарип, интерактивдүү*) жана маалымат алуу жолдорун сунуштап жатат.

90-жылдардан бери жүргүзүлгөн изилдөөлөр балдардын окууга кызыгуусу азайганын көрсөткөн жана бул маселе дүйнөдө маданий жана билим берүү саясатында приоритетке айланган. Ар бир мамлекет балдардын окуусун колдоо программаларын иштеп чыгып, мектепке чейинки жана башталгыч мектеп жашындагы балдарга өзгөчө көңүл бурат, анткени бул мезгилде окуу көндүмдөрү калыптанат [7].

Салттуу басма китептер көбүнчө иллюстрациялар аркылуу ата-энелер менен биргеликте окууну колдойт жана эмоционалдык жакындыкты өнүктүрөт. Бирок интерактивдүү технологияга көнгөн балдар үчүн басма китептерди окууга көңүлдү топтоо кыйын болушу мүмкүн.

Санарип китептер планшет, смартфон жана электрондук читалкалар аркылуу колдонулуп, арзандыгы, сактоо жеңилдиги жана кошумча контент мүмкүнчүлүгү менен айырмаланат. Бирок ата-энелер экран убактысын чектөө жана көз салуу маселесин карашы керек. 3–5 жаштагы балдар үчүн санарип китептер кол менен башкарууга жеңил, бирок басма китепке караганда көңүлдү чогултуу аз болушу мүмкүн.

Интерактивдүү китептер оюндарды, анимацияларды жана иллюстрацияларды башкаруу сыяктуу функцияларды камтыйт. Бул китептер окууну кызыктуу кылса да, тексттин мазмунун түшүнүүгө ар дайым жардам бербейт. Интерактивдүү функциялар “ыкчам ойлоону талап кылган” жана “ойлонууну талап кылбаган” болуп бөлүнөт: мазмунга тиешелүү функциялар окууну жакшыртат, керексиз эффекттер болсо көңүлдү буруп, ата-энелер менен биргеликтеги окууга тоскоолдук кылат.

Кошумча чындык менен китептер (AR) басма иллюстрацияларды санариптик түзмөктөр менен кеңейтет. Алар окууга кызыгуу жана шыктанууну жогорулатат, бирок көңүлдү топтоо деңгээли төмөндөйт. Изилдөөлөр AR китептери балдардын окуу процессин байытып, кыйын сөздөрдү жана грамматиканы түшүнүүгө жардам берерин көрсөткөн [11].

Акыркы жыйырма жыл ичинде басмадан жарык көргөн кыргыз элинин кара сөз түрүндөгү жөө жомокторунун негизинде чакан китепчелер каралды [6, 11-19-бб.]. Бул изилдөөнүн өзгөчөлүгү — бөбөктөр жана кенже балдар үчүн жазылган чакан адабий туундуларга көңүл бурулуп, балдар адабияты изилдөөлөрүндөгү бурулуштук кенемтени толтурууга аракет жасалды. Макалада бала, балдар адабияты, кыргыз балдар адабияты түшүнүктөрү жана алардын маани-маңызы каралды.

Балдар китептерин башталгыч класстардагы предметтер менен интеграциялап окутуу боюнча изилдөөлөр жүргүзүлүп, балдар адабиятын колдонуу менен математикалык

түшүнүктөрдү калыптандыруу стратегиясы иштелип чыкты [1, 3-7-бб]. Бул стратегияда “алдыда, артында, мурда келет, кийин келет, арасында, туура келет, натуралдык сандардын катарын түзүү” сыяктуу түшүнүктөр балдар адабияты аркылуу окутулду.

Мектеп жашына чейинки балдарга руханий тарбия берүүдө балдар чыгармаларын колдонуунун дидактикалык негиздери талданды [2, 44-47-бб.]. Санариптештирүү шартында баланы мыкты балдар адабияты менен эрте тааныштыруу анын көркөм дүйнөсүнө аралашуусуна, табити, моралдык критерийлеринин эрте калыптанышына өбөлгө түзөт. Бул багыттагы изилдөөлөр балдардын акылын, мүнөзүн, эркин жана адеп сезимин өнүктүрүүдө балдар адабиятынын маанилүүлүгүн көрсөттү.

Жыйынтыктап айтканда, макалада чакан китепчелер, жомоктор жана балдар адабияты аркылуу балдарды тарбиялоо, алардын окуу тажрыйбасын байытуу жана санариптик чөйрөдө окууну колдоо маселелери изилденди. Басма китептер мазмунду түшүнүү жана эмоционалдык жакындыктын негизинде маанилүү болсо, санариптик жана интерактивдүү китептер окууну кызыктуу кылып, кошумча билим берүү мүмкүнчүлүктөрүн берет.

Натыйжалар жана талкуулар. Изилдөөдө Ош облусунун Араван районундагы мектепке чейинки жана башталгыч класстардын окуучуларынын окуу адаттары, китепке болгон кызыгуусу жана санариптик технологияларды колдонуу практикасы талданды. Натыйжалар төмөнкүчө топтолду:

1. *Балдардын басма китептерге болгон кызыгуусу:* Сурамжылоого катышкан ата-энелердин 78% балдарынын баштапкы окуу тажрыйбасында басма китептерди артык көрөрүн белгилешти. Бул өзгөчө сүрөттөрү байытылган, жандуу иллюстрациялар жана кызыктуу сюжеттери бар китептерге тиешелүү. Педагогдордун байкоосуна ылайык, балдар басма китеп менен окуганда, окуу процессинде ата-энелер менен кызматташып, окууну түшүнүүгө жана мазмунду талдоого көбүрөөк көңүл бурушат.

2. *Санариптик китептердин таасири:* Балдардын 63% санариптик китептерди колдонууда, өзгөчө планшет жана смартфон аркылуу окуганда, өз алдынча аракет кыла алышарын көрсөттү. Санариптик китептердин артыкчылыктары катары ата-энелер: кошумча анимация, аудиоэффекттер жана мазмунду кеңейтүү мүмкүнчүлүгүн белгилешти. Бирок көпчүлүк учурларда 4–6 жаштагы балдардын көңүлү анимация жана интерактивдүү элементтерге бурулуп, окуунун мазмунун түшүнүү экинчи планда калаары байкалды.

Интерактивдүү китептер жана «китеп-ойнотмоктор»: 3-5 жаштагы балдар интерактивдүү китептер менен окуганда физикалык аракетти көп жасашат, мисалы, терезичелерди ачуу, үн чыгаруу, ар кандай тапшырмаларды аткаруу. Бул китептердин окууга тартуу жана көңүл буруу жагынан пайдалуу экени менен, мазмунду түшүнүүгө болгон таасири аз болгону байкалган.

Кошумча функциялары бар китептер (AR – дополненная реальность): Балдар үчүн AR технологиясы колдонулган китептерде басма китептеги сүрөттөрдү санариптик түзмөк аркылуу «жандандыруу» мүмкүнчүлүгү бар [7]. Изилдөөдө эксперименталдык топтун балдары AR китептер менен окууда мазмунду жакшыраак эсте сакташканын көрсөттү, бирок кээ бир учурларда кошумча эффекттер көңүлдү буруп, узак убакыт бою окууга көңүл бурууну кыйындаткан. Ата-энелердин пикири экиге бөлүнгөн: бир бөлүгү AR китептерди окууга кызыктыруучу жана билим берүүчү деп бааласа, экинчи бөлүгү мүмкүн болгон көздүн чарчоосу жана көңүлдү бөлүү жагынан камтылган.

Ата-энелердин катышуусу: Сурамжылоонун жана байкоонун натыйжалары ата-энелер менен балдардын биргелешип окуусу окуу процесси үчүн маанилүү экенин көрсөткөн. Басма китептер менен окууда ата-энелер балдардын окуусун жакшылап көзөмөлдөп, мазмунду түшүндүрүүгө жардам берип, эмоционалдык колдоо көрсөтүшөт. Санариптик жана интерактивдүү китептерде ата-энелердин катышуусу аз болуп, балдар

көбүнчө өз алдынча окуйт, бул кээде мазмунду түшүнүү жана окууга кызыгуу деңгээлин төмөндөтөт.

Салыштырмалуу талдоо: Салттуу басма китептер окууга кызыгуу, мазмунду түшүнүү жана ата-энелер менен баарлашуу жагынан санариптик жана интерактивдүү китептерге салыштырмалуу жогору көрсөткүчтөрдү көрсөттү. Санариптик китептер жана интерактивдүү форматтар балдарды кызыктыра турган, окууну кызыктуу кылган элементтерге ээ болсо да, мазмунду терең түшүнүүгө жеткирүүдө жана ата-энелер менен биргелешип окууда кээде чектөөлөр бар.

Таблица 1. Санариптик доордогу балдар адабиятына сереп

№	Китептин форматы	Балдардын реакциясы / окуу адаттары	Ата-энелердин катышуусу	Артыкчылыктары
1	Басма китептер	78% балдар басма китептерди артык көрөт; сүрөттөрү жандуу, сюжет кызыктуу; окуу процессинде мазмунду түшүнүүгө жана талдоого көңүл бурушат	Жогорку деңгээлде: мазмунду түшүндүрүп, эмоционалдык колдоо көрсөтүшөт	Окууга кызыгуу, мазмунду түшүнүү, ата-энелер менен баарлашуу
2	Санариптик китептер	63% балдар өз алдынча окуйт; анимация жана аудиоэффекттерге көңүл бурат	Орточо: көбүнчө балдар өз алдынча окуйт	Кошумча анимация, аудио, мазмунду кеңейтүү мүмкүнчүлүгү, жеңил башкаруу
3	Интерактивдүү китептер	3–5 жаштагы балдар физикалык аракеттерди көп жасайт; окууга кызыгуусу жогору	Төмөн: балдар көбүнчө өз алдынча аракет кылат	Көңүл бурууну жогорулатат, окууну кызыктуу кылат
4	AR (кошумча чындык) китептер	Басма сүрөттөрдү санариптик түзмөк менен «жандандыруу»; мазмунду жакшыраак эсте сактоо	Орточо бөлүгү ата-энелер менен окуйт	Мотивацияны жогорулатат, окууну кызыктуу кылат, кыйын сөздөрдү түшүнүүгө жардам берет

Жыйынтыктап айтканда, Ош облусундагы изилдөө балдар адабиятынын санариптик жана басма форматтарынын тең салмактуу колдонулушунун маанилүүлүгүн көрсөттү. Басма китептер балдардын окуу компетентүүлүгүн жана ата-энелер менен баарлашууну колдоодо негизги роль ойнойт, ал эми санариптик жана интерактивдүү китептер окууну кызыктуу кылуу жана маалыматты кеңейтүү үчүн кошумча мүмкүнчүлүктөрдү сунуш кылат. Натыйжалар ата-энелер жана педагогдор үчүн балдарды китепке тартуунун оптималдуу жолдорун тандоого жана ар бир форматтын артыкчылыктарын туура колдонууга көмөкчү болуп бере алат.

Корутунду. Санариптешүү доорунда балдар адабиятынын өнүгүү динамикасы мазмундук, технологиялык жана психологиялык аспектилердин тыгыз өз ара байланышында жүрүп жаткан татаал процесс экенин көрсөткөн. Изилдөөнүн жыйынтыктары басма, санариптик жана интерактивдүү китептердин ар бири өзүнө таандык артыкчылыктарга ээ экенин, ошол эле учурда балдардын окуу маданиятына жана когнитивдик өнүгүүсүнө түрдүү деңгээлде таасир этерин айгинеледи.

Биринчи кезекте, басма китептер балдардын окуу көндүмдөрүн калыптандырууда, мазмунду түшүнүү жана талдоодо, ата-эне менен бала ортосундагы баарлашууну күчөтүүдө эң туруктуу жана ишенимдүү булак бойдон калууда. Эмпирикалык маалыматтар көрсөткөндөй, мектепке чейинки жана башталгыч мектеп курагындагы балдардын басымдуу бөлүгү дал ушул басма форматта окууда жогорку кызыгуу жана эмоционалдык туруктуулук көрсөтөт.

Экинчи жагынан, санариптик жана интерактивдүү форматтар заманбап баланын кызыгуусуна жооп берген динамикалуу жана мультимедиялык мейкиндикти сунуштайт. Алар окуу процессин жандандырып, кошумча аудио-визуалдык элементтер аркылуу билимди кеңейтүүгө шарт түзөт. Бирок бул форматтарда мазмунду терең түшүнүү көп учурда экинчи планга жылып, көңүлдүн бат алаксышы жана узак убакытка топтолуудагы кыйынчылыктар байкалат. Айрыкча 4–6 жаштагы балдар үчүн анимация жана оюн элементтери көңүлдү негизги тексттен алаксытпай турган факторго айланып, окуунун сапатына таасир этиши мүмкүн.

Үчүнчүдөн, AR технологиясы колдонулган китептер балдардын мотивациясын жогорулатып, визуалдык кабылдоону кеңейтсе да, бул форматты ченемдүү жана максаттуу пайдалануу зарыл. Эффекттердин ашыкча көптүгү окуунун табигый жүрүшүн жайлатканы менен, ырааттуу жана мазмун менен байланышкан визуалдык колдоо баланын түшүнүү жана эсте сактоо жөндөмүнө оң таасир бере алат.

Жалпылап айтканда, санариптик жана салттуу форматтардын бири-бирине альтернатива эмес, тескерисинче, бири-бирин толуктаган билим берүү ресурстары катары каралышы бүгүнкү күндүн негизги талабы болуп саналат. Балдар адабиятында *аралаш (комбинацияланган) моделди* колдонуу — басма китептер аркылуу мазмунду терең түшүндүрүү жана оюн элементтери бар интерактивдүү материалдар аркылуу кызыгууну арттыруу — окуу маданиятын өнүктүрүүнүн натыйжалуу жолу экенин изилдөө тастыктады.

Ата-энелердин жана педагогдордун окуу процессине катышуусу баланын окуу жүрүм-турумун, мотивациясын жана маалыматты кабыл алуу өзгөчөлүктөрүн аныктоочу негизги факторлордун бири бойдон калууда. Демек, санариптик доордо балдар адабиятын өнүктүрүү боюнча стратегиялар ата-эне, мугалим жана санариптик технологиялардын туура жана тең салмактуу кызматташуусуна таянышы керек.

Балдар адабиятынын санариптешүү шартындагы ийгиликтүү өнүгүшү - мазмун сапатын, билим берүү максатын, педагогикалык талаптарды жана технологиялык мүмкүнчүлүктөрдү гармониялуу айкалыштыра алган учурда гана камсыздалат. Макаланын жыйынтыктары Кыргызстандагы билим берүү мекемелеринде жана үй-бүлөлүк окуу маданиятында санариптик жана салттуу ресурстарды оптималдуу пайдалануунун маанилүү экенин дагы бир жолу тастыктап турат.

Адабияттар:

1. Абдывасиева З. Балдар адабиятын математикалык түшүнүктөрдү калыптандырууга жана өнүктүрүүгө колдонуу / З. Абдывасиева // Эл агартуу. – 2024. – №3. – С. 3-7
2. Асаналиева М. М. Мектепке чейинки курактагы баланын адабий билимин калыптандыруунун дидактикалык негиздери / М. М. Асаналиева // Эл агартуу. – 2024. – №3. – С. 44-47
3. Кожевникова Е.А. Книжный формат «графический роман» как инструмент управления чтением [Электронный ресурс] // Культура: теория и практика. 2022. Том 47. № 2. С. 7—8. URL: <https://sciup.org/144162278> (дата обращения: 20.08.2024).
4. Жаанбаева, К. Б. Балдар адабиятынын бүгүнкү күндөгү орду / К. Б. Жаанбаева // Вестник Ошского государственного педагогического университета имени А. Мырсабекова. – 2021. – №2 (18). – С. 62-66
5. Собкин В.С., Скобельцина К.Н., Иванова А.И. Любимые книги современных дошкольников [Электронный ресурс] // Современное дошкольное образование: Теория и практика. 2013. Том 41. № 9. С. 30—38. URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=21582918> (дата обращения: 21.08.2024).
6. Оторбаев, Б. К. Чакан китепче түрүндө жарык көргөн элдик жөө жомоктор, алардын мазмуну, тарбиялык мааниси, идеялык-көркөмдүк маңызы / Б. К. Оторбаев // Эл агартуу. – 2021. – №5-6. – С. 11-19.
7. Cheng K., Tsai C. The interaction of child-parent shared reading with an augmented reality (AR) picture book and parents' conceptions of AR learning // British Journal of Educational Technology. 2016. Vol. 47. № 1. P. 203—222. DOI:10.1111/bjjet.12228 Children and young people's reading in 2024 [Электронный ресурс] / C. Clark, I. Picton, A. Cole, F. Bonafede. London: National Literacy Trust, 2024. 33 p. URL: https://nlt.cdn.ngo/media/documents/Children_and_young_peoples_writing_in_2024.pdf (дата обращения: 23.08.2024).

8. Current status opportunities and challenges of augmented reality in education / H.K. Wu, S.W.Y. Lee, H.Y. Chang, J.C. Liang // Computers & Education. 2013. Vol. 62. P. 41—49. DOI:10.1016/j.compedu.2012.10.024
9. Digital or Print? A Comparison of Preschoolers' Comprehension, Vocabulary, and Engagement From a Print Book and an e-Book / S.M. Reich, J.C. Yau, Y. Xu, T. Muskat, J. Uvalle, D. Cannata // AERA Open. 2019. Vol. 5. № 3. 16 p. DOI:10.1177/2332858419878389
10. Eggleston C., Wang X.C., Choi Y. Mother-toddler shared reading with electronic versus print books: Mothers' language use and perspectives // Early Education and Development. 2021. Vol. 33. № 5. P. 1152—1174. DOI:10.1080/10409289.2021.1943638
11. Exploring factors influencing young children's learning from storybooks: Interactive and multimedia features / L. Hui, T. Zhang, J. Woolley, J. An, F. Wang // Journal of Experimental Child Psychology. 2023. Vol. 233. Article ID 105680. 5 p. DOI:10.1016/j.jecp.2023.105680
12. Korat O., Or T. How new technology influences parent — child interaction: The case of e-Book reading // First Lang. 2010. Vol. 30. № 2. P. 139—154. DOI:10.1177/0142723709359242